

2. McSweeney B. Security, Identity And Interest: A Sociology Of International Relations/ B. McSweeney // Cambridge: Cambridge University Press.- 1999. – P. 239.

3. The world bank [Electronic resource]. – Mode of access : <https://www.worldbank.org/en/topic/education/overview#1>

4. Булатова О., Грибіненко О. Вплив системи освіти та охорони здоров'я на рівень соціальної безпеки країн у контексті глобальних цілей сталого розвитку // Журнал європейської економіки. – 2020. – Т.19.№1. – С. 27-47.

5. Понад половина дітей України вимушено покинула свої домівки після місяця війни – ЮНІСЕФ// <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/more-half-ukraines-children-displaced-after-one-month-war>

6. Шкарлет С. За період брутальної та широкомасштабної війни в Україні зруйновано або пошкоджено понад 500 закладів освіти// <https://mon.gov.ua/ua/news/sergij-shkarlet-za-period-brutalnoyi-ta-shirokomasshtabnoyi-vijni-v-ukrayini-zrujnovano-abo-poshkodzhenonad-500-zakladiv-osviti>

Войцехівський Олександр

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ТОРГІВЕЛЬНІ ВІЙНИ США ТА КИТАЮ

Торгові війни є досить поширеним явищем в історії світової економіки.

Досить часто країни для захисту імпорту вводили і вводять торгові бар'єри проти суперників в будь-яких галузях. Одним з перших подібних протистоянь вважається серія англо-голландських воєн 1652-1784 рр., які, зазвичай, переростали в стандартні збройні конфлікти під час епохи колоніалізму [1]. Зростання економічних виробничих відносин і взаємопроникнення економік за допомогою міжнародної торгівлі перетворювалися також і форми протистояння.

У сучасному розумінні торгова війна – це конфлікт в сфері зовнішньоторговельної діяльності, в результаті якої країни доходять до ступеня крайнього протекціонізму, за допомогою впровадження мит, акцизів та інших тарифних інструментів на протилежну сторону конфлікту і результатом якого є скорочення економічних зв'язків між країнами в бік більшої автаркії [2].

Першим конфліктом, згідно з цим визначенням, вважається ситуація, що склалася в кінці 1920-х рр., з набранням чинності в США в силу Закону Сміта Хоулі, який скоротив імпорт в країні на 66%. Саме цей закон став однією з останніх передумов для початку Великої депресії 1929 р. [3, 4].

Починаючи з січня 2018 року, світова торгівля вступила в процес «торгової війни» основними сторонами якої стали США і Китай. Основним інструментом для зниження взаємного впливу економік є зміни в тарифній сітці мит на різні групи товарів. І головною метою зміни цих заходів з боку Сполучених Штатів є

ослаблення впливу Китаю в різних формах міжнародних економічних відносинах. Політичні передумови торгівельної війни визначаються приходом до влади республіканця Д. Трампа в 2016 році, який протягом всієї своєї передвиборної компанії використовував протекціоністську риторичку [5].

У 2017 році Д. Трамп почав проводити протекціоністську політику по відношенню до країн, які загрожують, за його словами «...національної безпеки США...». У жовтні 2017 року були підвищені тарифи на імпорту з Китаю сонячних батарей [6]. Далі з боку США були введені тарифи на сталь 25% і 10% на алюміній [7]. Цими заходами президент Д. Трамп мав намір захистити національний ринок і зупинити «витік патентів», так як Китай не соромиться використовувати технології без використання запиту патентів. Розпочаті ним «чотири битви» (за експорт, за алюміній, за технології та проти нелегальної міграції), стосуються не тільки КНР і США, але і країни по всьому світу [8].

В цілому на сьогоднішній день існує безліч досліджень, присвячених проблематиці торгової війни і її наслідків. Так, в дослідженні французького економіста Ліонеля Фонтагне, розглянуті ефекти від введення першої хвилі тарифів. Так ціни на алюміній і вироби з них вирости на 1% рівно, як і на найбільшу кількість товарів, в той час як тарифи вдарили по Китаю значно менше [9].

Згідно з дослідженням Банку Франції, невизначеність і протекціонізм викликає порушення глобальних виробничих ланцюжків, що призводить до підвищення вартості реалізованої продукції. Притому вони більш істотні, ніж було розглянуто у Л. Фонтагне. Так, ціни на вироби зі сталі практично відразу зросли на 5% в порівнянні з попереднім кварталом. Порушення виробничих ланцюжків – це ризик, який з вищевказаної невизначеністю зростає [10, 11].

Сама торгова війна призводить до безлічі наслідків. Так, наприклад, згідно з дослідженням СОТ обсяг світової торгівлі впаде більш ніж на 10% при збереженні стану «торгової війни» [12]. Більш того, згідно з цією же доповіддю, глобальний торговий конфлікт, починаючи з 2019 року, може призвести до корочення світового ВВП приблизно на 1,96% в 2022 році в порівнянні з «базовою» ситуацією без торгового конфлікту.

Очевидним проявом «торгової війни» стала боротьба американського уряду з компанією Huawei. Починаючи з кінця 90-х рр. ця компанія почала вбудовуватися в глобальний ринок комунікацій, і завдяки допомозі з боку китайського уряду заволоділа 80% китайського ринку витіснивши саме з нього американські компанії [13].

У травні 2019 року президент Д. Трамп підписав закон про обмеження використання технологій Huawei на території Сполучених Штатів [14]. Трамп ослася на те, що китайська компанія займалася промисловим шпигунством. Huawei також звинувачували в порушенні ембарго на постачання телекомунікаційного обладнання в Іран [15]. Багато американських комунікаційних компаній практично відразу призупинили співпрацю з Huawei. Так, Google заборонила використовувати програмне забезпечення на телефонах цієї іноземної компанії. Також обмежили поставки з Китаю багато компаній, що

займаються виробництвом комп'ютерного обладнання (наприклад, Intel). Згідно з доповіддю МВФ, в якому було простежено три сценарії торгового конфлікту. А саме США більше всіх постраждає від власних дій. Згідно з розрахунками, представленими у доповіді, падіння ВВП США складе не меншеж 0,2%. При цьому найбільші втрати при сценарії розрахунку перших ударів адміністрації Трампа, де експорт США може впасти на 19%. При цьому торгова угода змогла б повернути позиції США у світовій економіці і пом'якшити дані ефекти.

При цьому Китай в разі «торгової угоди», яка вже найімовірніше відбудеться, втрачає більше США, більше 0,07% свого ВВП і не менше 1,27% від свого реального експорту. Тобто парадоксальна ситуація в тому, що ті сторони, хто вважає, що торгова війна принесе вигоди і вводить протекціоністські заходи, виявляться в програвші. Виграють ті, хто залишається на позиціях лібералізму і вільної торгівлі [16].

Перелік використаних джерел:

1. Fichter J.R. *Atlantic Markets & East Indian Monopolies: Overlapping Networks of Transatlantic and East Indian Trade* // Atlanta: Georgia State University. – 2019. – 251 p.
2. Panchenko V., Reznikova N. *From Protectionism to Neo-Protectionism: New Dimensions of Liberal Regulation* // *International Economic Policy*. – 2017. – Vol. 2, No 27. – P. 90-111.
3. Frieden J. *Sectoral conflict and foreign economic policy, 1914–1940* // *International Organization*. – 1988. – Vol. 42, No 1. – P. 59-90.
4. Friedman M., Friedman R. *Free to Choose: A personal statement* // New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1980. – 349 p.
5. Prema-chandra A., *China's Evolving Role in Global Production Networks: Implications for Trump's Trade War* // *Technologies with Trade Investments*. – 2017. – Vol. 5. – P. 363-388.
6. Flaaen A., Pierce J., *Disentangling the Effects of the 2018-2019 Tariffs on a Globally Connected US Manufacturing Sector* // *Finance and Economics Discussion Series*. – 2019. – P. 18-19.
7. *Trump announces steel and aluminum tariffs Thursday over objections from advisers and Republicans* / *The Washington Post*. URL: <https://www.washingtonpost.com/news/business/wp/2018/03/01/white-house-planning-majorannouncement-thursday-on-steel-and-aluminum-imports/>
8. Chad, P., Bown M.K. *Trump's Trade War Timeline: An Up-to-Date Guide* // *Peterson Institute for International Economy*. – 2019. – P. 8-17.
9. Bellora C. *Trade wars and global value chains: shooting oneself in the foot* // *Fontagné – Lionel Fontagné*. – 2019. – No 8. – P. 1-6.
10. Friedman M., Friedman R. *Free to Choose: A personal statement* // New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1980. – 349 p.
11. Herrero A.G., Xu G., Ng G. *Is the Market Overreacting to the US-China Trade War? Yes If Only Focusing on Trade Measures* // *Natixis Economic Research*. – 2018. – No7. – P. 25-28.

12. Bekkers E., Projecting the medium-run effects with the WTO Global Trade Model // The, WTO Economic Research and Statatistic Division – 2019. – Vol. 4. – P. 8-9.

13. Mendis P., Wang J., Peace and war in Sinoamerica // Harvard International. Review. – 2017. – Vol. 38, No 3. – P. 28-33.

14. Executive Order on Securing the Information and Communications Technology and Services Supply Chain // Executive Order. URL: <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/executive-order-securinginformation-communications-technology-services-supply-chain/>

15. Mascitelli B., Chung M., Hue and cry over Huawei: Cold war tensions, security threats or anti-competitive behaviour? // Research in Globalisation. – 2019. – Vol. 1. – P. 10-12.

16. IMF Working Paper – Trade Wars and Trade Deals: Estimated Effects using a Multi-Sector Model – International Monetary Fund, 2019.

Вишнеvsька Єлизавета, Сохацька Олена
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Війна 2008 року Росії проти Грузії завершилася анексією територій Південної Осетії та Абхазії та розміщенням російських окупаційних військ на відстані 40 км. від столиці Грузії Тбілісі. Це жахливе порушення суверенітету та територіальної цілісності країни на європейському континенті відбулося вперше через 70 років після Другої світової війни.

Одразу після війни США доклали значних зусиль, щоб переконати своїх союзників у НАТО у необхідності приєднання Грузії та України до ПДЧ на Бухарестському саміті альянсу у квітні 2008 року. Позицію США підтримали прибалтійські країни, Болгарія, Румунія, Польща, Чехія, Словаччина, Словенія, а також Канада. Водночас різку протидію щодо надання Україні та Грузії щодо набуття ПДЧ висловили Німеччина та Франція, яких підтримали Італія, Нідерланди, Люксембург, Іспанія, Бельгія, Португалія.[1]

Окупація та анексія Криму, військова агресія та окупація окремих районів Донецької та Луганської областей Східної України у 2014 році, відродили тенденції посилення колективної оборони в Європі під парасолькою НАТО. За висновками Німецького інституту міжнародних і безпекових справ, наскільки конфлікт в Україні посилив НАТО, настільки ж він послабив Спільну політику безпеки та оборони ЄС. Європейські країни-члени Альянсу готові збільшити витрати на безпеку і оборону в рамках НАТО. Одночасно, США продовжують вважати себе потужним європейським гравцем та напряду співпрацюють з європейськими партнерами з питань безпеки.